192

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

1-йил чиқиши. 12 ноябрь 1966 й. ШАНБА № 115 БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ ЯНГИЛИКЛАР

ЛАТВИЯДА НАШР ЭТИЛДИ

Шу йилнинг декабрь ойида жаҳон жамоатчилиги ўзбек шеъриятининг қуёши Алишер Навоий туғилганига 525 йил тўлишини кенг нишонлайди. Бу шонли юбилейга республикамизда бўлгани каби қардош республикаларда ҳам катта тайёргарлик кўрилмоқда. Юбилей муносабати билан Латвия пойтахти Ригадаги «Лиесма» давлат бадиий адабиёт нашриёти Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достонини латиш тилида нашр этди. Достонни ёзувчи Павел Вилип таржима қилган. Китоб муқоваси ва ундаги безакларни рассом Карлис Сунини ишлаган.

Нашриёт китобни оммавий равишда босмадан чиқарди.

Шунингдек, нашриёт шу юбилей муносабати билан адиб Ойбекнинг «Навоий» романини ҳам латиш китобхонларига тақдим этди. Бугун шу адибнинг «Болалик» китобининг дастлабки нусхалари босмадан чиқарилди. Ҳар иккала асарни тажрибали адабиётчи Э. Тяртс таржима қилган.

УЛУҒ НОМ

Бепоён иттифоқимизнинг 12 навқирон шаҳридан келган азамат студентлар Тошкентда баракали меҳнат қилишди. Улар Тошкент фонди учун бир кунлик меҳнат ҳақларини ажратдилар. Волгоград, Горький, Киев, Ленинград, Москва ва бошқа шаҳарларнинг студентлари ана шу йиғилган маблағ ҳисобига Тошкентда ажойиб ёдгорлик қолдирдилар. Бу тақдим қилинган армуғон болалар комбинатидир.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарори билан ана шу болалар комбинатига «Дружба» номи берилди. Комбинат пайпоқ трикотаж бирлашмаси ихтиёрига ҳавола қилинди.

Бугун «Дружба» ўзининг биринчи эркатойларини қучоғига олди.

ИШЧИЛАР МАДАДКОР

Зилзила оқибатида зарар кўрганларга ёрдам кўрсатиш, уларни қишга қадар уй жойлар билан таъминлашда Октябрь революцияси номидаги завод ишчиларининг ташаббуси мақтовга сазовордир.

Тепловоз цехининг технологи Уринбой Болтаевнинг уйи зилзила оқибатида зарар кўрган эди. Унга уй қуриш учун Куйбишев район Қува кўчасидан ер майдони ажратиб берилди. Шундан кейин цех ишчилари ҳамжиҳатлик билан бўш вақтларида Уринбойга ёрдам беришга аҳд қилдилар. Дам олиш кунлари ишчилардан О. Муҳамедов, А. Тошкенбоев, В. Коснюк ва бошқалар ёрдамга навбатма-навбат бориб туришди.

Ишчиларнинг кўрсатган зўр ёрдами орқали бу ёш мутахассис уйини битириб олди ва уларга зўр миннатдорчилик билдириб, бу қадрдон дўстларини бугун ҳовли тўйига таклиф қилди.

УЙ ҚУРУВЧИЛАР ХУРСАНД

Октябрь район қурилиш материаллари сотиш базаси ҳар куни кишилар билан гавжум. База коллективи ўзининг тўртта филиалига пешма-пеш қурилиш материалларини жўнатмоқда.

Бугунгача база коллективи 376 минг 526 сўмлик материалларни турли массивларда якка тартибда уйлар қураётган оилаларга етказиб берди. Биргина, «Октябрь» массивида янги уйлар қураётган 3200 хонадонга 2 минг куб метр тахта, 200 минг дона шифр, 20 тонна тунука, 40 га яқин финча уйлар сотди.

Бугун қурилиш материаллари базаси 4 вагон тахта ва ёғоч тушириб олди. 11 ойлик план муддатидан олдин бажарилди. Бир неча кундан кейин йиллик план ҳам бажарилиш арафасида турибди.

ОБУНА ҚИЗҒИН

Шу кунларда 1967 йил газета-журналларига обуна қизғин олиб борилмоқда. Айниқса Октябрь районидаги 14, 15, 38, 111 ва 132-мактабларда зўр уюшқоқлик билан боряпти. Биргина 132 ўрта мактабнинг ўзида 1510 сўмдан ортиқ газета ва журналларга обуна тўпланди.

Булар ичида «Тошкент оқшоми», «Ёш ленинчи», «Ленин учқуни», «Совет мактаби» ва шунга ўхшаш 15 дан ортиқ номдаги газета ва журналлар бор.

Обуна қизғин давом этмоқда.

ПАРТИЯ ЎҚУВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Бугун Фрунзе район партия комитетида бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда район партия комитетининг секретари Н. Захаринанинг партия маорифи соҳасида янги ўқув йилига тайёргарлик ва шу муносабат билан бошланғич партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги ахбороти тингланди.

БАЙРОҚДОРЛАР

Республикамизнинг улкан хирмонига республика электр техника медицина техникуми студентлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Улар Сирдарё область Ильич районидаги Волхов номли 1-совхоз хирмонига 1000 тонна «оқ олтин» тўкдилар.

Бу ишда Ж. Бегалиева, Г. Абдуллаева, А. Аллоберганов, С. Абубакирова, А. Эгамбердиев каби ўнлаб ёшлар оз вакт ичида 3—3,5 тоннадан пахта териб намуна кўрсатдилар. Пахта теришда фидокорона меҳнат қилган студентлардан 63 киши техникум дирекцияси, партия, комсомол комитетларининг мақтов қоғозини олишга сазовор бўлди.

Бундан ташқари Д. Расулов, А. Деҳқонов ўртоқлар бошлиқ бригада азаматлари совхоз дирекциясининг кўчма Қизил байрогини ва 100 сўмдан пул мукофоти олдилар.

С. Султонқулов.
Техникум касаба союз комитетининг раиси.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНИ

Варшавада чиқадиган ҳафталик «Пшишязинь» журнали бош редакторининг ўринбосари ўртоқ Адольф Поплавский республикамиз пойтахти Тошкентга келди. У Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги олдидан Ўрта Осиё республикалари ҳақида қатор репортажлар ёзиш учун материал тўплагани келди. Ўртоқ А. Поплавский бундан илгари Тошкентда бўлган эди. Бу сафар у республикамиз меҳнаткашларининг эришган ютуқлари билан танишаётганлигидан беҳад хурсанд бўлди. Польшалик журналист революция қатнашчиси, шахсий пенсионер Шамсиқамар Ғойибжонова билан суҳбатлашди. Нуроний ўзбек аёли чет эллик муҳбирга ўзбек хотин-қизлари ўз ҳуқуқларини қандай таниганликлари ҳақида ҳаяжонли воқеаларни гапириб берди. Шундан кейин меҳмон революция қатнашчиларидан бири Фаттоҳ Юсупов ҳузурида бўлди. Кекса большевик Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда олиб борилган мардонавор курашлар ҳақида хотираларини сўзлаб берди.

Чет эллик меҳмон Тошкент давлат медицина институтида бўлди.

Журналист А. Поплавский бугун самолётда Бухорога бориб тарихий ёдгорликлар билан танишди.

ТУРКМАН МАДАНИЯТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ БАЙРАМИ

Ўзбекистонда туркман адабиёти ва санъати декадаси 1966

ГЎЗАЛ МАНЗАРАЛАР

Эртага соат 11 да очиладиган туркман тасвирий ва халқ амалий санъати виставкаси экспонатларини томоша қилиб Туркманистонни бир бор саёҳат қилгандек бўласиз. Гўё бу ерга қардош ўлканинг гўзал манзараси, боғ-роғларга айланиб бораётган чўлу-саҳролари, пахтазорлари, улкан қурилишларининг парчалари кўчириб келтирилганга ўхшайди.

Талантли рассом Иззат Қиличевнинг «Сув йўли» асари кишини мафтун этади. Санъаткор мўйқалами орқали чўлу-биёбонда янги ҳаётнинг пишқиришини кўрамиз. Рассом бу асардан ташқари чўғдек товланувчи гилам ижодкорларига бағишлаб яратган «Афсона» асари ҳам бадиий маҳорат ва юксак дид билан яратилган.

Виставкада А. Ҳожиевнинг «Ушалган асрий орзулар», Г. Брусенцовнинг «Хўжанафас Петр 1 ҳузурида», Я. Аннауровнинг «30-йиллар», Е. Адамовнинг «Барибир ўқийман» деган асарлари ҳам ўрин олган.

Кўпгина экспонатлар миришкор пахтакорлар, нефтчилар, саҳро разведкачиларининг жасорати ҳақида тараннум қилади. Уларни ёш ижодкорлар яратишган. Томошабин туркман халқининг чеварлари завқ-шавқ билан тўқиган гўзал гиламлар, ҳайкалтарошлик ва графика санъати намуналари билан танишади.

ТУРКМАН ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Қардош туркман киночилари Тошкентга ўзларининг бир неча янги бадиий ва ҳужжатли фильмларини ҳам олиб келдилар. Бугун у фильмлар пойтахтнинг «Чайка», «Дружба», «Восток» кино театрларига тарқатилди.

Қардош туркман фильмлари кино фестивали эртага Санъат саройида очилади.

Фестиваль программасидан ўрин олган фильмлардан бири икки серияли рангли «Дадил қадам» фильмидир. Бу асар атоқли туркман ёзувчиси Берди Кербобоевнинг шу номли машҳур романи асосида яратилган. Фильм постановкачи-режиссёри ва бош роллардан бирининг ижрочиси СССР халқ артисти Олти Қорлиевдир. Бу кино асари шу йил Киевда бўлиб ўтган кино фестивалда катта мукофотни олишга сазовор бўлди. Бундан ташқари фильм Ҳиндистоннинг турли шаҳарларида ўтказилган совет фильмлари кино фестивалида катта муваффақият қозонган.

Томошабинлар кино фестивалда «Саҳро» ва «Ташналикнинг қониши» деб аталувчи фильмларни ҳам кўришга муяссар бўладилар. Уларда совет кишиларининг образлари акс эттирилган. Фестиваль фильмларидан бири «Шоҳсанам ва Ғариб» ни биргина Совет Иттифоқида 20 миллионга яқин киши томоша қилган.

«Туркманфильм» студиясининг талантли режиссёри Булат Мансуровнинг «Айтишув» деган картинаси Германия Федератив Республикаси ва Францияда бўлиб ўтган халқаро кино фестивалларида зўр муваффақият билан намойиш қилинди.

Туркман санъаткорлари ўзбек томошабинлари диққатига «Узоқдаги ёр», «Хўроз» каби асарларини ҳам ҳавола қилдилар.

Кинофестивалда Туркман кино ҳужжатчилари «Кўчманчилар», «Бадхизда», «Севган саҳро», «Икки марта туғилган», «Қуёш остидаги учрашувлар», «Юртим садолари» фильмларини намойиш қиладилар.

Қардош кино санъаткорлари ўзбек томошабинлари билан учрашиб ўзларининг бадиий маҳоратлари ва ижодий режалари ҳақида гапириб берадилар, ҳамкасблари билан маҳорат бобида фикр олишадилар.

Бизнинг интервью

ЖОЗИБАЛИ КУЙЛАР

Туркманистон композиторлар союзининг раиси Вали Аҳмедов мухбиримиз билан суҳбатда шундай деди:

— Биз Тошкентга кенг, ранг-баранг программа билан келдик. Республиканинг таниқли композиторлари — СССР Халқ артисти Вели Мухатов республикада хизмат кўрсатган санъат арбоблари Ашир Қулиев ва Мура Муҳатовлар декада кунларида ўз асарларини намойиш қиладилар.

Республика халқ артисти, мелодист композитор Сахид Жабборов ҳам декадада иштирок этади.

Менинг ўзим ҳам «Ёра салом» деган янги романсимни тошкентликларга совға сифатида олиб келдим.

Декада Нури Мухатовнинг Аланулов билан биргаликда ёзган тантанали марши билан очилади.

Вели Мухатовнинг «Салом Тошкент» қўшиғи эса қаҳрамон шаҳар меҳнаткашларига бағишланган. Биз ўз дўстларимиз уйига, демакки ўз уйимизга келдик. Халқларимизнинг қадимий одатлари ҳам, санъати ҳам бир-бирига эгизак. Шу сабабли таниқли композитор Ашир Қулиев яратган «Дўстлик қўшиғи» Тошкент осмонида баланд янграшига ишонамиз. Бу қўшиқ ҳам декадага бағишланган.

Туркман хотин-қизлар ансамблининг концертлари жозибали ва қувончли эканлигини олдиндан айтиш мумкин. А. Аганжиков бу ансамбль учун «Қизил лола» деган янги асар яратган. Х. Ашуров эса «Бахшилар айтишуви» деган куйни эркаклар рақси учун яратган. Бу рақсда миллий колорит, енгил юмор сезилиб туради.

Биз декадада ўз санъатимиз билан тошкентликларни мамнун эта олсак ғоят бахтиёр бўлур эдик.

Қардош Туркманистон ёзувчилари Тошкентдаги Чиғатой қабристонида бўлиб, марҳум Ўзбекистон халқ шоири Ғафур Ғулом мозорига гулчамбар қўйдилар.

Г. Пун фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

НАФОСАТ ДАВРАСИДА

— Биз ўзимизнинг меҳмондўст қардошларимиз оиласига келдик,— дейди Махтумқули номидаги опера ва балет театрининг солисткаси, СССР Халқ артисти Майя Қулиева — тошкентликлар учун янги программа олиб келганмиз. Кўп рақсларни тошкентлик артистлар билан ижро этамиз. Масалан, Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Лидия Кондякова тошкентлик артист Аҳмад Турсунов билан бош ролни ижро этиб, рақс тушади. Бошқа рақсларни эса Алишер Навоий номидаги Академик Катта опера ва балет театрининг артистлари ижро этадилар.

Сафимизда ёш артистлар кўп. Талантли ёш актриса Маданият Шохбердиева «Травиата» операсида Виалет партиясини ижро этади.

Декаданинг очилиш маросимида СССР халқ артисти Аннагул Аннақулиева туркман композиторларининг бир қанча янги қўшиқларини ижро этади.

Менинг ўзим Тошкентга биринчи марта келаётганим йўқ. Тошкентлик томошабинлар олдида ўз санъатимни намойиш қиларканман, ҳар сафар катта масъулият ҳис этаман. Мен декада давомида туркман композиторларининг опералардан ариялар ижро этмоқчиман.

ПОКИСТОННИНГ ЭНГ МУҲИМ ПРОБЛЕМАЛАРИ

КАРОЧИ. Бу йил Покистонга қўшимча равишда икки ярим миллион тонна ғалла керак бўлади, деди президент Аюбхон Ҳайдаробод районидаги Муҳаммадхон Тандосида сўзлаган нутқида. Президент қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг замонавий усулларидан фойдаланишга, буғдойнинг мўл ҳосил берадиган сортларини кўпроқ экишга, қишлоқ хўжалик кооперативларини ташкил этишга чақирди.

Президент мамлакатнинг бундан кейинги тараққиёти қишлоқ хўжалиги проблемасини ҳал этиш билан мустаҳкам боғлиқ эканлигини таъкидлади.

СЕКУ ТУРЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

КОНАКРИ. Гвинея президенти Секу Туре Конакрида бўлиб ўтган митингда сўзга чиқиб, яқинда Гвинеяга қарши қилинган иғвогарликда Америка империализмининг ролини фош қилиб ташлади. Нотиқ Африка бирлиги ташкилотининг Аддис-Абебада бўладиган ассамблеясига бораётган Гвинея делегацияси аъзоларининг Америка самолётида қамоққа олинганлиги муносабати билан Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг Гана маъмурларига норозилик билдирмаганлигига митинг иштирокчиларининг эътиборини жалб этди.

Секу Туре Америка Қўшма Штатларининг Вьетнамдаги ҳаракатини қоралади ва Америка Қўшма Штатларининг дунёнинг шу районида олиб бораётган сиёсати империалистик сиёсатдир, деди.

СУРИЯ ХАЛҚИНИ ҚЎЛЛАБ

ДАМАШҚ. Сурия бош министри Юсуф Зуайн жаҳон тинчлик кенгаши — координатор Президенти Изабелла Блем бошчилигидаги жаҳон тинчлик кенгаши делегациясини қабул қилди. Делегация аъзолари жаҳон тинчлик кенгаши Сурия халқининг реакция ва империализм кирдикорларига қарши олиб бораётган курашини тўла равишда қўллаб-қувватлайди, деб айтдилар.

«ЛУНАР ОРБИТЕР—2» ОЙ АТРОФИДАГИ ОРБИТАДА

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Американинг 6 ноябрда учирилган «Лунар орбитер-2» автомат станцияси кеча Ой атрофидаги орбитага чиқиб олди. Ассошиэйтед пресс агентлигининг шу тўғридаги хабарида айтилишича, орбитанинг параметрлари, яъни унинг Ойга энг яқин нуқтаси 201 километр ва ой сатҳидан энг узоқ нуқтаси 1.842 километр.

САВДО—СОТИҚНИ КЕНГАЙТИРИШ ЙЎЛИДА

КУАЛА-ЛУМПУР. Малайзия биринчи савдо делегациясининг яқинда Москвага қилган сафари Совет Иттифоқи билан Малайзия Федерацияси ўртасида савдо муносабатларини кенгайтириш йўлида қўйилган биринчи қадамдир, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Малайзия Федерацияси савдо ва саноат министри доктор Лим Сьи Аун. Бизнинг мамлакатимиз, деди яна министр, ҳозирги вақтда Малайзиянинг асосий бойлиги бўлган ва табиий каучукнинг энг катта харидори Совет Иттифоқи билан тўппа-тўғри, икки томонлама савдо муносабатларини ўрнатиш тарафдоридир.

Японияда термал сув билан ишловчи электр станцияси қуриш тугалланмоқда. Мутахассисларнинг ҳисоблашича бундан олинган электр қуввати одатдаги иссиқлик ва гидроэлектростанцияларда олинадиган қувватдан анча арзонга тушади.

Суратда: мамлакатнинг Шимоли-ғарбидаги Ивате префектурасида қурилаётган электростанция кўриниши.

Кнодо—ТАСС фотоси.

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. З. ҲОМИДХОНОВГА «УЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллар самарали илмий тадқиқот ва ташкилий ишлар олиб борганлиги, юқори малакали кадрлар тайёрлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг бош илмий секретари, академиянинг корреспондент аъзоси Музаффар Зоҳидхонович **Ҳомидхоновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри.
1966 йил 11 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармони билан биология фанини ривожлантиришдаги катта хизматлари, юқори малакали кадрлар тайёрлаб етиштирганлиги ва туғилганига эллик йил тўлиши муносабати билан академик, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўлка медицина институти лабораториясининг мудири Ёлқин Холматович **Тўрақулов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

КАСБГА МЕҲР

Ҳар бир касбнинг ўзига яраша гашти бўлади. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши ўз касбига меҳр қўяди. Уни мустаҳкамлайди ва чиниқтиради. 4-автобус парки коллективида ҳам ўз касбига меҳр қўйган азаматлар кўплаб учрайди.

Агар сиз 54 ва 25-маршрут билан қатнайдиган автобусларга тушсангиз ана шу автобус ҳайдовчиларини ўз ишига меҳр қўйиб ишлаётганининг гувоҳи бўласиз. М. Деминдов, Ҳ. Хўжаев, Р. Ғафуров, А. Усмонов, Х. Солихов ва Орипов каби илғор шофёрлар бирор марта ҳам йўл қоидаларини бузмаганлари ҳолда меҳнат қилиб бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Чиндан ҳам буларни ўз касбининг усталари деса арзийди.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво очиқ бўлиб, бугун кечаси 2 даражагача совуқ, эртага кундузи 11—13 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ҲАБАР БЕРАДИ

Кеча кундузи соат 12 дан 24 минут ўтганда 2 баллга яқин, соат 15 да 2 балли куч билан ер силкинишлари қайд этилди.

Бугун Тошкентда туркман адабиёти ва санъати декадаси очилади

ХУШ КЕЛИБСИЗ, ҚАРДОШЛАР!

ТУРКМАНИСТОН — МАДАНИЯТИ ЮКСАЛГАН РЕСПУБЛИКА. БУГУН РЕСПУБЛИКАДА БЕШ ОЛИЙ ВА 25 ТА УРТА МАХСУС УҚУВ ЮРТИ ИШЛАБ ТУРИБДИ. КУПГИНА ТУРКМАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАРИ МОСКВА, ЛЕНИНГРАД, БОКУ, ТОШКЕНТ ВА БЕПОЕН ВАТАНИМИЗНИНГ БОШҚА ШАҲАРЛАРИДАГИ ОЛИЙ УҚУВ ЮРТЛАРИДА БИЛИМ ОЛАЕТИРЛАР.

ТУРКМАН АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИНИНГ БУГУНГИ ТАРАҚҚИЕТИ УЛКАН. РЕСПУБЛИКА ЕЗУВЧИ ВА ШОИРЛАРИ ТУРКМАН АДАБИЕТИНИНГ КЛАССИКЛАРИДАН МАҲТУМҚУЛИ, КАМИНА, МУЛЛА ВА БОШҚАЛАРНИНГ МЕРОСИНИ УРГАНИШ, РУС ВА СОВЕТ АДАБИЕТИ АСАРЛАРИДАН ТАЪЛИМ ОЛИШ АСОСИДА СОЦИАЛИСТИК РЕАЛИЗМ ҒОЯЛАРИ БИЛАН СУҒОРИЛГАН АЖОЙИБ АСАРЛАР ЯРАТМОҚДАЛАР. САНЪАТКОРЛАР НАФИС САНЪАТ АСАРЛАРИ БИЛАН ЭЛНИ ХУШНУД ЭТМОҚДАЛАР.

БУГУН ТОШКЕНТДА ОЧИЛАЕТГАН ТУРКМАН АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ АНА ШУ АЖОЙИБ САНЪАТ БИЛАН ТАНИШТИРАДИ, У ХАЛҚЛАР ДУСТЛИГИНИНГ УЛКАН БАЙРАМИГА АЙЛАНАДИ.

Ота ОТАЖОНОВ.

ЛИРИКА

Сен бўлмасанг,
Севар ёрим олдимда
Юрагим кўксимда
Йўқдай туюлар.
Ё севгинг тўлқини
Сўнса қалбимда,
Ҳар сўзинг офатнок
Ўқдай туюлар.

* * *

Кўришмакка келсанг,
Сурай
Келгин ойсиз
кечаларда.
Йўқса, юзинг кўрарда
ой
Ой юзингга тортар
парда.
Уни ўртаб жамолинг.
Ҳам қувонар,
Ҳам қаҳр этар.
Ойсиз қўйиб кенг
жаҳонни
Булутларни этма
бадтар.

* * *

Юран билан севсанг
Вафоли қизни,
Кўзларинг ҳар ерда
Уни ахтарар.
Сендан олисларда
Бўлса-да ўзи
Хаёлингда бирга
Одимлаб борар.
Икки юрак агар
Қўшилса бирга
Севгининг муқаддас
Оловин ёқар.
Изласанг тонг чоғи
Очилган гулни,
Севгилинг гул бўлиб
Йўлингга боқар.

Туркманчадан
Б. БОЙҚОБИЛОВ
таржимаси.

Камина

ЭЙ ГЎЗАЛ

Тоғ ичра сен гул, булбулга боқасан,
Эй гўзал қиз менга жуда ёқасан.
Қурбон излаб чиққан бўлсанг шошма сен
Мен қурбонинг бўлақолай, эй гўзал.
Қизил кўйлак, сариқ кўйлак, оқ кўйлак,
Сарв қомата ярашган бари бирдек.
Мени ташлаб кетар бўлсанг, бу юрак
Бургут бўлиб учмай нетгай, эй гўзал.
Бирга бўлсак боғлар гулга тўлади,
Сўнгра ойлар йилдек бўлиб туради,
Бошга фироқ тушса ёмон бўлади.
Кўплар эса ёйдек бўлгай, эй гўзал.
Тортиб олса тақдир сани гар мендан,
Яшаб нетгай Камина ажраб сендан,
Булбул не ҳам истар гулсиз гулшандан,
Сени куйлаб ўтақолай, эй гўзал.

Қора СЕЙТЛИЕВ

ТОҒЛАР

Алвидо, деб хўшлашмаган у,
Сиз билан эй, зўр тоғлар асло.
Хўшлашмаган қилиб ўзини
Бир умрга бағрингизга жо.
Хўшлашмаган сиз билан шоир
У ҳаётга пайваста мангу.
Ошиқ аҳлин
тилаги бўлиб
Ошиқлардек элда яшар у.
Мажнунларча макон бу юртда
Ҳаёт бўлса қанчалар боқий,
Ошиқ бўлиб она ерига
Халқ булбули
Яшар Фироқий,
Ҳа ,асрлар ўтар пайдар-пай,
Айрилмас у қучоғингиздан.
Зотан шоир яшайди, чунки
Мангуликни ўрганган сиздан.

Ашхобод. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленинга қўйилган монумент. Бу ерга ҳар куни неча-нечалаб бахтли туркман ўғил-қизлари келиб туришади ва гулдасталар қўйишади.

Бу уларнинг доҳийга бўлган чексиз муҳаббатлари символидир, албатта.

А. Абалян фотоси.

Юксалиш рақамлари

● Туркманистонда дастлабки театр 1926 йилда ташкил этилган. Бу Ашхободдаги Пушкин номли рус драма театридир.

● 1941 йилда Маҳтумқули номли туркман опера ва балет театри дунёга келди. Бу театр репертуаридан туркман, рус ва совет композиторларининг асарлари катта ўрин олган.

● Ашхобод шаҳридаги театрлардан бири туркман классик шоири Мулла Нафас номи билан аталади. Бу Академик драма театри 1929 йилда ташкил топган.

● Ашхободда туркман Давлат филармонияси ишлаб турибди. Бу филармония қошида Давлат рақс ансамбли, халқ чолғу асбоблари Давлат оркестри ва Давлат хорининг талантли коллективлари камол топган.

● «Туркманфильм» киностудияси 1926 йилда ташкил этилган бўлиб, ўнлаб бадиий, илмий-оммабоп ва хроникал фильмлар ишлаб чиқарди. «Олисдаги қайлиқ», «Чўпон ўғли», «Ашир чолнинг найранги», «Махсус топшириқ», «Шарққа ўн қадам», «Оила номуси» каби фильмлари иттифоқ экранларида намойиш қилинди.

● Ўтган йили февраль ойида Москвада туркман адабиёти ва санъати ҳафталиги бўлиб ўтди.

● Туркманистоннинг пойтахти Ашхобод шаҳрида 25 дан ортиқ кутубхона мавжуд. Шуларнинг энг каттаси Карл Маркс номидаги республика халқ кутубхонасидир.

● Ашхободда сиёсий, илмий, бадиий ва дарслик китоблар чиқарадиган Туркманистон нашриёти бор. Туркман ва рус тилларида саккиз журнал нашр қилинмоқда, «Совет Туркманистони», «Туркменская искра», «Яш коммунист», «Комсомолец Туркменистана», «Мудам тайёр», «Муғаллимлар газети» ва «Эдэбият ве сунгат» деган еттита республика газетаси оммавий нусхада чиқарилмоқда.

„Дадил қадам“

Пойтахтимизда Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси ўтаётган кунларда қардош республика киностудиясида яратилган янги фильмлар ҳам намойиш қилинади. Шулардан бири таниқли туркман ёзувчиси Берди Кербобоевнинг «Дадил қадам» романи асосида ишланган икки серияли фильмдир.

Истеъдодли ёзувчининг бу романи кўп тилларга таржима қилинган машҳур асардир. Ўзбек китобхонлари ҳам «Дадил қадам» романини севиб ўқишган. Негаки, асарда халқ ҳаётининг кенг нафаси ёрқин акс эттирилган. Асар воқеалари оддий туркман меҳнаткашларининг турмуши, озодлик учун курашини ўз ичига олади.

Фильм ижодкорлари ҳам худди мана шу ҳаёт нафасини бутун жозибаси билан акс эттиришга ҳаракат қилганлар. Шолоховнинг «Тинч Дон» романида қайси давр акс эттирилган бўлса, Кербобоевнинг «Дадил қадам» романида ҳам шу давр тасвирланган. Ҳатто қаҳрамонларнинг тақдири ҳам бир-бирига ўхшаб кетади. «Дадил қадам» нинг қаҳрамони Ортиқ кўп жиҳатдан Григорий Мелиховни эслатади. Ортиқ ҳам даврнинг кучли бўрони ўртасида қолиб, ўзига йўл топишда қийналади, адашади. Бунда ҳеч бир ғайри табиийлик йўқ. Чиндан ҳам 1916—1920 йилларда рўй берган воқеаларни тезда илғаб олиш ва тўғри йўл танлаш анчайин мушкул иш эди. Бу даврда Туркистондаги бошқа халқлар қатори туркман халқи ҳам озодлик ва мустақиллик учун, Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун кескин қонли жанглар олиб борди. Ғалабага эса комил ишонч ва дадил қадамлар билан эришиш мумкин. Фильм ижодкорлари бу курашни, қаҳрамонларнинг дадил қадамини ишонарли ва кескин эпизодларда акс эттиришга ҳаракат қилганлар.

Асар қаҳрамонларининг тақдири халқ тақдири билан, меҳнаткашлар қисмати билан чамбарчас боғлиқ ҳолда акс эттирилган.

Оддий, камбағал бир йигит Ортиқ ҳали ёш, куч-қудратга тўлиқ. У ақлли, жасур ва меҳнатсевар. Лекин Ортиқнинг қаршисида шундай катта тўсиқлар ётадики, уларни енгиб ўтишга бир ўзининг қудрати етмайди. Рост, Ортиқ ҳаётдан ўз ўрнини топиб олишга ҳаракат қилади, лекин бунга эриша олмайди.

—Ортиқ психологиясидаги ички зиддиятлар,— дейди фильмнинг постановкачи режиссёри Олти Карлиев,— худди романдаги каби экранда ҳам ёрқин ва тўлақонли акс этиши керак эди. Бўлмаса экран асари ўз қимматини йўқотган бўлур эди. Шунинг учун ҳам биз бу образга айниқса, жиддий эътибор билан қарадик.

Чиндан ҳам фильм авторлари Ортиқнинг шахсий кураши ўз халқининг умумий кураши билан нақадар чамбарчас боғланиб кетганлигини яхши акс эттирганлар.

Фильм сценарийсини Игорь Луковский ёзган. Қардошларимизнинг бу янги экран асари шаҳримиз кино шинавандалари учун яхши совға бўлишига ишонамиз.

Суратда: фильмдан кадр.

Нурмурод САРИХОНОВ.

МЕРГАН

ҲИКОЯ

Нури уйга жуда кеч қайтди. Тун шундай зим-зиё эдики, на ой, на милт этган юлдуз кўринарди. У эшикни тақиллата бошлади.

— Ойи, очинг!

Оқшомлари ўғлининг қаерга боришини ҳеч текширмайдиган кекса отаси хотиржам ухлар, лекин онаси кўп хавотир оларди. Ўғлининг драма тўгарагига қатнашаётганини, дўстлари билан бир оз ўтириб, отамлашишини билса ҳам кўнгли тинчимайди. Яқинда шундай қоронғу кечаларнинг бирида ўғли маъюс бўлиб қайтган. Буни яхши билади. Бир куни қўшни аёл ҳам: «Ўғлинг Аннанинг уйига кўп борадиган бўлиб қолди, қизи ўғлингнинг бошини айлантириб қўйганга ўхшайди», — деганди.

Яна бир куни ака-ука Маратлар «Ўғлингга айтиб қўй, уйимиз олдида кўп пашахўрда бўлавермасин». — дейди я. Қизиқ.

Ўғлимнинг бошини тезроқ иккита қилиб қўймасам, бўлмайдиганга ўхшайди, — кўнглидан ўтказди она. Бўлмасам ҳали бери эси кирадиганга ўхшамайди... Бошқа ўғли — Нурбердижон-чи, бирам кўнгли осмон бўлиб ўсдики, ҳатто карта ҳам ўйнарди. Мана, уй-жойли қилиб қўйди-ю, ақлҳушини ростлаб олди. Энди хотинининг райисиз ортиқча беш тийин ҳам сарфламайди.

Онанинг тотли ўйлари бирдан эшикнинг тақиллашидан бўлиниб кетди. У эшикни очиш учун турди. Уйга баланд бўйли, қизил ипакли халат устидан пальто кийиб олган Нури кирди.

— Нурижон, бемаҳалда қайда юрибсан? Шу вақтгача қаерда қолдинг? — Секин сўради онаси.

— Мажлисда эдим. Роса чўзилди. — Нури пальтосини ечиб, ипакли халатининг кенг белбоғини белига тортиб қўйди.

Ўғлининг мажлисда бўлганлигига ишонмаса ҳам, онаси бир мунча таскин топди. Бироздан сўнг яна у гапга тушиб кетди.

— Менга қара, ўзинг яхши билмаган одамларга яқинлашмилтиғини қўлига олди. Ствол юзасидан кафтини юргизарни ҳавотир олдирмагин. Отанг сен тўғрингда қўшниларнинг айтган ҳамма гапларини эшитиб, индамай юрибди. Унинг бир жаҳли чиқмасин. Чиққандан кейин, ўзинг биласан... Ака-ука Маратлар билан орангиздан ола мушук ўтдими? Нега улар ўғлинг уйимиз олдида кўп айланишмасин, деяпти? Ўзингни бундай сипо тутиб юргин, ойиси ўпмаган шундай бир қизни олиб берайликки...

Нури ҳеч нарса демади. Онасига бир қараб қўйди-ю, хонасига кириб кетди. Устки кийимини ечмай, кроватга ташлади ўзини. Хаёли Шакарда — Маратлар синглисида. Нима қилсинки, шу қизга ҳеч кўнглини очолмаяпти...

— «Эртаги мусобақада колхозимиз спортчилари биринчи ўринни олиши керак», — деди Шакар, умид билан тикиларкан Нурига. Мажлисда Шакарга шу мусобақага бағишланган деворий газета чиқариш топширилган. «Агар эртага биринчиликни олсам-ми, Шакар ўз қўли билан исмимни газетага ёзиб қўярди, — хаёлидан ўтказди Нури. — У ҳам биринчи ўринни олишимга қаттиқ ишоняпти... Лекин, буни уддасидан чиқа олмасам-а? Унда кўзига қандай қилиб кўринаман?» У хаёлан ўзини синаб кўра бошлади: Мактабни аъло битирдим. Яхши мерган бўлсам. Яқинда Анна — Сахат билан овга чиққанимизда бехато отганимга қойил қолиб: «Нури, сен ҳақиқий мерган экансан» — деган эди. Мерганлар тўгарагида мен билан бас бойлашадигани бўлмаса ҳам, ҳар ҳолда «Баракат», «Озодлик» колхози комсомолларини ютиб бўлармикан? Улар ўтган йилги мусобақаларда ҳам пешқадам эдилар.

Уй жим-жит. Она-отаси ухларди.

Нури ўрнидан туриб, чироқни ёқди ва кичик калибрли милтиғини қўлига олди. Ствол юзасидан кафтини юргизар экан, кўнгли хаприқиб кетди. Кейин деворга қора доирали картон қоғозни ўрнатиб, нишонга олди-ю, ўқ узди. Ўқ овози сокин уйни бошига кўтариб юборди. Эндигина кўзи илинган она чўчиб тушди.

У эрини уйғота бошлади:

— Ҳой, отаси, уйғонсангизчи. Уйда бир нима бўлганга ўхшайди.

Отаси бепарволик билан бир ёнбошидан иккинчи ёнбошига ағдарилди.

Онасининг қони қайнаб кетди.

Чол ниҳоят бошини кўтариб:

— Нима гап, кампир? Нури уйдамми? — деб сўради.

— Яқинда келганди,—шивирлади у.— энди бўлса дахмаза милтиғини қўймаяпти. Чой ҳам ичмади, овқат ҳам емади. Нима бўлганлигига ҳайронман. Қовоғидан қор ёғади.

Чол салмоқлаб ўриндан кўтарилди. Елкасига пўстинни ташлаб, Нурининг эшигини оҳиста очди.

— Нега ухламаяпсан? Бундай ҳаммага ўхшаб вақтида келиб, вақтида ётсанг бўлмайдими?

— Ҳеч уйқум келмаяпти. — жавоб берди Нури. У стол ёнига ўтириб, «Ёш коммунист» газетасини қўлига олди.

— Бўлмасам, нима, эскигин еганмисан, ярим кечада милтиқ отасанми?—давом этди ота.

Хонага онаси кирди.

— Ўғлим, жуда ҳавойи бўлиб кетяпсан-да, — деди у.

Нури бирдан кулиб юборди ва ўрнидан турди.

— Эртага район колхози ёшларининг мусобақаси бўлади. Яқиндагина мажлисдан қайтдим. Қандай қилиб бўлса ҳам биринчиликни оласан дейишганди. Ўзимни бир синаб кўрмоқчи бўлдим. Кечасилиги эсимдан чиқиб кетибди.

Ота чуқур бир хўрсиниб қўйди ва ўғлига нима дейишни билмай хотинига секин жилмайиб қаради.

— Мана ойиси, ўғлингнинг гапини эшитдингми? Энди хотиржам ухлайверсанг бўлади.

Она юзига тортилган қўлларини аста тушириб, ўғлига яқинлашди.

— Бу тўғрисида менга бир оғиз айтмабсан-а? Битта-яримтаси билан жанжаллашиб қолдингми деб қўрқиб юрибман... Кел, болам, тўғрисини айт. Нега бу ака-ука Маратлар сени уйимиз олдидан ўтмасин деяпти? Тағин ҳазилга бурма, тўғри жавоб бер. Ёки Маратларнинг синглиси Шакар ёқиб қолдими? Ёш бола эмассан. Эри билан чиқишмаган Аннанинг қизига кўзингни тикмай қўяқол. Аннагул холангнинг Ёзжамол қизини келин қилмоқчиман. Бу ҳақда қулоғига бир-икки оғиз шипшиб ҳам қўйганман...

Ота бармоқлари билан соқолини тараб, сукут сақлаб турарди. Унга хотинининг гаплари ёқмади.

— Нега ҳеч нарсани тушунмайсан, кампир,— деди у.— Ўғлинг ёш бола эмас-ку. Кап-катта йигит бўлиб қолди. Яна бир неча ойдан кейин Қизил Армия сафига хизматга боради. Нима қиласан уни ёш уйлантириб. Аввал хизматини ўтаб келсин.

— Ўғлим, шалпайиб, лалайиб юрма, доим шаҳдам бўлгин. Ўзингни шундай тутиб юргинки, одамлар баракалла десин. Эртага айтаётган мусобақаларинг қаерда бўлади. Қўнғир овулининг олдидаги сайхондами? Майли, эртага чоллар билан борамиз.

Онасининг кўнгли бироз тинчиди шекилли, ўғлига:

— Эртага тузукроқ отгин,— деб қўйди.— Машҳур мерган амакиларингга ўхшагин. Нурижон ўзинг биласан-ку... Энди у кўзини эрига олди. — Отаси, нега мени ҳеч нарса тушунмайди деяпсиз? Яхши нарсани бинойидек тушунаман...

Чол-чампир чиқиб кетгандан сўнг, Нури ўринга чўзилди. Хаёл уни яна Шакар томон етаклаб кетди. Эртага саҳарлаб Шакарни кўради. Бирга мусобақа ўтадиган далага кетишади. Уйқу аста-секин элита бошлади. Кўзи уйқуга илинаркан, ҳамон у суюклиси Шакарга севгисини қандай изҳор этишни ўйларди.

Н. РАҲИМЖОНОВ,
М. ОРИФЖОНОВ таржимаси.

ТУРКМАН ЮМОРИДАН

КАМИНАГА ТЕККАНИ

Каминанинг қулоғи оғриб қизариб, шишиб кетибди. Буни кўрган пири унга истеҳзо қилибди:

— Мулла Камина, қулоғинг эшакнинг қулоғимми?

— Ҳа, тақсир,—деб таъвозе билан жавоб берибди шоир. — Мияси сизга текканидан кейин, қулоғи менга қолди...

ҲИММАТ

Хивада савдоси барoридан келган бир савдогар шоир Каминага устидаги моли билан бир туя ҳадя қилибди.

Камина уни уйига етаклаб келиб, одамларни чақирибди:

— Ҳой, ҳалойиқ келиб қол, кўтарганингча ол!

Теварак атрофдаги одамлар югуриб келиб, туяга ортилган молларни бўлиб ола бошлашибди. Шунда шоир хотинига имо қилибди:

— Сен ҳам ўз улушингни ол.

1930 ЙИЛ

1 ЯНВАРЬ. Самарқанд ва Бухорода мева шарбатлари ва лимонад ишлаб чиқарадиган заводлар ишга туширилди.

20 ЯНВАРЬ. Тошкент мутахассислари ва техникумлар студентларининг ишчиларнинг ишлаб чиқариш маълумотини, меҳнаткашларнинг умумий техник билим даражасини кўтаришга бағишланган илмий техника юриши бошланди.

22 ЯНВАРЬ. Республика комсомол шанбалиги ўтказилиб, ундан тушган маблағ кўклам экиш компаниясининг эҳтиёжларига сарфланди.

27 ЯНВАРЬ. Пастдарғом районида қишлоқ хўжалик анжомларини ремонт қилишда кўмаклашиш учун Орехово-Зуеводан бир группа ишчилар Самарқандга келдилар.

17 ФЕВРАЛЬ. Тошкентда водопровод, таомлар фабрикаси, механик кир ювиш корхонаси қурилиши бошланди.

23 ФЕВРАЛЬ. СССР Марказий Ижроия Комитетининг қарори билан В. И. Ленин номли Ўрта Осиё Бирлашган ҳарбий мактаби Революцион Қизил Байроқ ва Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг Ёрлиғи билан тақдирланди.

ФЕВРАЛЬ. Ўзбекистон комсомоллари 250 трактор сотиб олиш ва машина-трактор станцияси қурилиши учун маблағ тўплаш ишларини бошлаб юбордилар.

9 МАРТ. Самарқандда Марказий хотин-қизлар клуби қурилиши бошланди.

25 МАРТ. Тошкентда зарбдорларнинг Ўрта Осиё слёти очилди.

20 АПРЕЛЬ. Қодирё дарёсида 13 минг 300 киловатт қувватга эга бўлган гидроэлектростанция қурилиши бошланди.

1 МАЙ. Тошкент товар станцияси районида 500.000 пуд дон қабул қиладиган элеватор ишга туширилди ва бир ярим миллион пуд ғалла сақлашга мўлжалланган янги элеваторга пойдевор қўйилди.

1 МАЙ. Самарқанд, Тошкент, Андижон ва Қўқонда ғишт заводлари фойдаланишга топширилди.

2 МАЙ. Равотхўжа посёлкасида Янги Дарғом каналининг тантанали очилиш маросими бўлди.

10 МАЙ. Самарқандда ихтирочи ва рационализаторларнинг республика съезди очилди.

22 МАЙ. Тошкент шофёрлар мактаби дастлабки мутахассисларни етиштириб чиқарди. Уни битириб чиққан 57 киши орасида Ўрта Осиёда биринчи бўлиб машиналарни бошқарадиган 3 хотин-қиз бор.

МАЙ. Бухорода 7 500 минг киловатт ва Урганчда 1 минг 700 от кучига эга бўлган электростанциялар қурилиши бошланди.

4-13 ИЮНЬ. Тошкентда Ўзбекистон Коммунистик (большевиклар) Партиясининг V съезди бўлиб ўтди. Съезд IV съезддан буён ўтган даврдаги иш якунларини қараб чиқди ва республикада хўжалик ва маданий қурилишнинг суръатларини кучайтириш ҳақида қарор қабул қилди.

26 ИЮНЬ. Тошкентга ишчилар делегацияси составида чехословак журналисти Юлиус Фучик келди.

ИЮНЬ. Ўзбекистон тўқимачилик саноатида ишлаш учун мамлакатнинг марказий шаҳарларидан 300 мутахассис тўқимачи келди.

22 АВГУСТ. Ўрта Осиё ва Қозоғистон геология разведка хизматига кадрлар тайёрлаш учун Тошкентда Ўрта Осиё геология разведка ўқув комбинати ташкил этилди.

29 АВГУСТ. Москва области тўқимачилик фабрикалари ишчиларидан 256 киши пахта йиғим-теримида ва кўклам экиш кампаниясини ўтказишда ёрдам бериш учун Тошкентга келди.

31 АВГУСТ. Тошкентга тўқимачиларга оталиқ қилаётган Ленинград, Иванова-Вознесенск тўқимачиларидан иборат 278 кишилик иккинчи группа етиб келди.

5 СЕНТЯБРЬ. «Ленин учқуни» ва «Пионер Востока» болалар газеталари мухбирларининг биринчи республика слёти ўз ишини бошлади.

11 СЕНТЯБРЬ. Ўзбекистон Коммунистик (большевиклар) Партияси Марказий Комитети болалар ва ўсмирларга мажбурий бошланғич таълим бериш ҳақида қарор қабул қилди.

16 СЕНТЯБРЬ. Тошкент аэродромига Москва— Анқара— Теҳрон— Қабул — Тошкент — Москва маршрути бўйича катта Шарқий парвозда қатнашган учта самолёт келиб қўнди.

20 СЕНТЯБРЬ. Республика ҳукумати Самарқанддан Тошкентга кўчиб келди. Тошкент яна Ўзбекистон пойтахти бўлиб қолди.

30 СЕНТЯБРЬ. «Ташсельмаш» қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи қурилиши бошланди.

8 ОКТЯБРЬ. Москва комсомолларининг Фарғонанинг ёш пахтакорларига совғаси ортилган эшелон Тошкентга етиб келди.

7 НОЯБРЬ. Тошкентда Куйбишев номли Ўзбек Давлат қишлоқ хўжалик институти очилди.

7 НОЯБРЬ. Республикадаги 3-Олий педагогика ўқув юрти — Бухоро педагогика институти очилди.

8 НОЯБРЬ. Умумий мажбурий таълимни амалга ошириш бўйича республика шанбалиги бўлиб ўтди.

14 НОЯБРЬ. Совет Иттифоқида ягона бўлган Улуғбек номли Китоб кенглик станциясида биринчи илмий текшириш ишлари бошланди.

3 ДЕКАБРЬ. Тошкентда Қизил Армия уйида хотин-қизларнинг мамлакат мудофаасидаги иштирокига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

7 ДЕКАБРЬ. Тошкентда Республикада биринчи болалар техника станцияси очилди.

11 ДЕКАБРЬ. Тошкентда Ўзбекистон ЛКСМнинг V съезди очилди. Съезд кунлари делегат қизлар ўртасида отиш бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Янгийўллик Зайнаб Муҳамедова бу мусобақада пешқадамлик қилди.

15 ДЕКАБРЬ. Тошкент аҳолисини рўйхатга олиш ишлари тугалланди. Дастлабки маълумотларга кўра Тошкентда 420 минг аҳоли борлиги аниқланди.

20 ДЕКАБРЬ. Шу кеча-кундузда кечалари совуқ 29.5 даражаға етиб, ҳаддан ташқари совуқ бўлган. Шу пайтгача фақат 1900 йили Тошкентда 28 даража совуқ бўлган эди.

ДЕКАБРЬ. Ўзбекистондаги ФЗУ мактабларининг сони 6 тага етди.

* * *

Бухорода область музикали драма театри очилди.

* * *

Самарқандда медицина институти очилди.

1930 йили давлатга 736,8 минг тонна пахта ҳосили топширилди.

* * *

Самарқандда ирригация ва ер тузиш техникуми, Андижонда пиллакашлик техникуми, Шаҳрисабзда ғаллачилик техникуми, Қарши ва Карманада зооветеренария техникумлари, Бухоро ва Фарғонада медицина техникумлари, Мирзачўл, Каттақўрғон, Китоб, Хева ва Бешариқда пахтачилик техникумлари очилди.

* * *

Ғафур Ғуломнинг «Динамо» деб номланган биринчи шеърлар тўплами босмадан чиқди.

Шанба оқшоми

ХОТИН ХАРХАШАСИ

К. УГРИК.

НОЗУ-КАРАШМА

Ойимча полда хўрсиниб йиғлаб ўтирарди. Унинг атрофида кўйлак, блузка, юбка, кофталар... уюлиб ётарди. Шу пайт эшикдан кириб келган куёв тўра қўрқа-писа «Нима бўлди, жонгинам»? — дея сўрадилар. Ойимчахон «кийинишга яна ҳеч нарсам йўқ», деб кўз ёшч қилдилар. Эри ҳайрон бўлиб уюб қўйилган кийим-бошларга қараб қўйди, кейин хотинчаси унинг кийимларга назар ташлаб турганини сезиб қолдилар-да, «Буларни қўяверинг, бари модадан қолган... Ана шу туфлини киймайман, нима, мен бошқалардан камманми? Буннсини кийсам, семириб кетгандай, наригисини кийсам, қариб қолгандай кўринаман, қора ранглисини эса кўргани кўзим йўқ! Мен бормайман! Битта-яримтасини олиб ўзинг боравер!» — деб йиғи аралаш дўқ кила бошладилар. У эса нима дейишни билмай, турган ерида ҳайрон бўлиб қотиб қолди. Шу пайт миясига бир фикр келди: «мен ҳозир акамга телефон қиламан, уларнинг ательеси заказларни жуда тез тайёрлайди» — деди хотинига. Хоним «сен икки кун ичида менга бирор нарса тикиб бериша олади деб ўйлайсанми?» деб кўз ёшларини артдилар.

Тайёрлаб ҳам беришди.

Ҳар ҳолда дам олиш куни улар биргалашиб лижа сайрига чиқиб кетишди.

ОШҚОВОҚ — ҚИШНИНГ ҚОВУНИ

Кеч куз бошланиб, сершарват қовунлар хазанагидан сўнг овқатланиш тартибидаги эстафета ошқовоққа ўтади. Бу Ўрта Осиё аҳолисининг овқатланишида аср-асрлардан буён амалда бўлиб келаётган ўзига хосликдир. Маълумки, гўшт ва гўштлик таомлар билан бирга сабзавот истеъмол қилишнинг муҳим физиологик аҳамияти бор. Бироқ, қишда сабзавотлар анча камайиб кетади, сабзавот, полиз экинлари, айниқса қовуннинг ўрнини босадиган нарса доим яхши сақланадиган ошқовоқдир. Айтмоқчи, ошқовоқ ва қовун битта ботаник оилага — ошқовоқ гуллилар оиласига тааллуқлидир, фарқи шуки, қовун сершарват, мулойим таркибида жуда кўп шакар моддаси бўлади. Ошқовоқ эса, бироз қаттиқ ва зич этга эга бўлади.

Қизиқсангиз солиштириб кўрайлик. Қовуннинг таркибида 6 дан то 18 процентгача шакар моддалари бўлади, ошқовоқда ҳам бу модда 2 дан то 12 процентгачадир. Оқсил қовунда ҳам, ошқовоқда ҳам бир хил миқдорда. Ҳужайра моддаси биринчисида 2 процент, иккинчисида 1,5 процент. Минерал моддалар ҳам асосан бир хил. Бу икки масаллиқда A1, B1, B2 ва C витаминлари бор. Бироқ витаминдорликка келганда ошқовоқ қовундан афзалроқ ҳам. У A ва C витаминлари кўплиги билан ажралиб туради. **Бундан ташқари ошқовоқда инсон учун зарур бўлган пектин моддаси ҳам бор. Ошқовоқ уруғи халқ табобатлигида гижжани туширадиган дори сифатида қўлланилган эди. Тивитларидан тозаланган уруғ ювилади ва туз сепилиб, қозонда ковлаб-ковлаб ёки ковлашда духовканинг патнисларига ёйиб қовурилади. Бундай тайёрланган уруғнинг мазаси жуда яхши бўлиб, доим еб юрилса гижжаларни туширади ва оғиздан келадиган қўланса ҳидни ҳам йўқотади.**

ҚОВОҚНИНГ ТУРЛАРИ

Ўзбекистонда етиштириладиган ошқовоқ асосан уч группага бўлинади: емишлик, хашаки ва идиш-асбоб тайёрланадигани. Идиш-асбоб тайёрланадиган қовоқ турли форма ва кўринишга эга бўлади: чўзинчоқ, шишасимон, ликопсимон, ясси, шарсимон ва бели хипча нокка ўхшаганлари ҳам бўлади. Пишиб етилгач, пўсти ёғочдек бўлиб қотади, эти қуриб, ичи бўш бўлиб қолганлиги учун силкитганда уруғлари шилдираб туради. Шунинг учун бу ҳар хил асбоб, идиш ясаш учун жуда қўл келади. Ундан илгарилари кўзача, пақир, хурмача, ликопчалар, чўмич ва қошиқ тайёрланган. Халқ маданий даражасининг ўсиши ва идиш-асбоб каби маҳсулотларнинг кўпайиб кетиши натижасида қовоқ кам экиладиган бўлиб қолди. Колхоз ва совхоз томорқаларидан эса бутунлай ҳайдаб чиқарилди. Ўрнига хашаки ва емиш ошқовоқлар кўплаб экилмоқда. Хашаки группадаги ошқовоқнинг сортлари тўғрисида бу мақолада гапириш ўринсиз.

Емиш ошқовоқнинг жуда кўп турлари бор. Хусусан дастор, сомса, ошқовоқ, картошка қовоқ, палов кади, чилим ошқовоқ, кишки А-5, бодоммаза, витаминлик, кародинлик, томоша (патиссон) қовоқча шулар жумласидандир. Патиссон билан қовоқчанинг ёш меваси консерваланган ҳолда истеъмол қилинади. Бошқа навдаги ошқовоқларнинг картиллама этидан ўзбек пазандалигида жуда хилма-хил таомлар тайёрланади. Манти, сомса, суюқ ошлар, бўтқалар. Бундан ўзга яна ошқовоқни сариёғ билан жазлаш, сутда, гўштли шўрвада қайнатиш, қасқонда димлаш ва ичига гуруч билан гўшт қийма солиб, бутун пишириш усуллари бор. Хамирга пича қирилган ошқовоқ солиб юборилса борми, нон бир неча кунгача юмшоқ бўлиб тураверади.

Емишли ошқовоқнинг уч хил нави билан таништириб ўтмоқчимиз.

ДАСТОР. Катта-кичиклиги ҳар хил (1 килограммдан то 80 килограммгача) бўлади. Шакли сал яссироқ юмалоқ, усти билинар-билинмас қобирғали. Банд қисми ичкарига букилганроқ бўлади. Пўсти юпқа, пиширилгач, худди картошканикидек осон арчилади. Хом масаллиқнинг ранги оқиш, хира, сутсимон. Эти зич, сапсариқ, пўстига яқинроқ қисмлари тўқ яшил рангда бўлади. Таркибида шакар моддалари кўп бўлганлигидан мазаси аъло даражада.

СОМСА ОШҚОВОҚ. Тухумсимон шаклда, катта-кичиклиги ўртача (1 килограммдан то 15 килограммгача). Ташқи кўриниши қорамтир бўлиб, бандидан учига қараб сариқ-яшил тусда тасмалари бор. Пўчоғи қаттиқ ва қалинлиги 2-3 миллиметр келади. Пўчоғи билан кесиб пиширилади ва сўнг ажратилади. Ушбу навдан қириб, сомса тайёрланади ва бутунлигича ичига гўшт қийма солиб балиш тайёрланади.

ЧИЛИМ ОШҚОВОҚ. Катта-кичиклиги ҳар хил (1 килограммдан то 10 килограммгача), шакли тухумсимон ва асосан бели хипча noксимон бўлади, сирти сал тарам-тарам қобирғали. Ташқи кўриниши яшил-сарғиш ва қизғиш-сариқ. Эти зич қизғиш-сариқ. Таркибида жуда кўп каротин, яъни A витамини бўлганлигидан мазаси ғоят яхши. Ушбу навдаги ошқовоқнинг уруғи бошқаларига нисбатан майдароқ, туси оч-яшил рангда, сиртида юпқа пардаси бор бўлади. Қовурилган уруғни яхши чайнаб пўчоғи билан еса ҳам бўлаверади.

Шифохоналарда ошқовоқни парҳез таом сифатида тавсия этилади. Уни юрак-томир касалликларига дучор бўлганлар, ошқозонида жароҳати ва гастрити борларга шифо сифатида едирилади. Буйраги оғриганларга, кўкйўтал ва бўғма касалига йўлиққанларга ҳам ошқовоқ яхши фойда қилади. Ундан пешоб ҳайдайдиган дори сифатида қўлланилса ҳам бўлади.

Ошқовоқнинг фойдалилиги тўғрисида табобатимизнинг бобокалони Абу Али Ибн Сино ўзининг «Тиб қонунлари» II китобида бундай ёзган: «...Ошқовоқни қайнатиб шарбати ичилса, йўтал ва кўкракда пайдо бўлган оғриқни қолдиради...

«...Хом ошқовоқдан олинган шарбатни бурунга қуйиш йўли билан тиш оғриғини тўхтатиш мумкин...»

«...Ошқовоқ киши ошқозонини ғоят даражада намлантирадиган дорилардан биридир; у чанқоқни босади...»

«...Ошқовоқ шарбатини асал билан бирга қайнатиб, пича сода қўшиб ичилса, бу нарса ошқозонни юмшатади...»

Шуни айтиб ўтиш зарурки, ошқовоқни фақат касалларгина эмас, соғлом кишилар ҳам еса бўлаверади. Уни ёш гўдаклардан тортиб қарияларгача ҳамма бирдек еб туриши керак. Ушбу масаллиқ ёш организмнинг тўғри ўсишига, қари аъзолар фаолиятининг янада яхшиланишига ёрдам беради. Яхши пишган ошқовоқдан олингда, гугурт қутисидек қилиб тўғранг, уруғидан тозалагач, туз сепинг ва қасқонга қўйиб буғланг. 25-30 минутлардан сўнг қаймоқ суртиб олиб қўйинг.

Наҳорда мана шу таомни еб юрган киши жуда соғлом бўлади. Ошқовоқдан тайёрланадиган ўзбек таомларининг қолган хиллари тўғрисида бошқа вақт маслаҳатлашамиз.

К. МАҲМУДОВ.

ХОР КОЛЛЕКТИВЛАРИ УЧУН

ЎЗБЕКИСТОН

А. Мерошлов шеъри

Ш. Рамазонов музикаси

Гул Ватанда бир чамансан, жон ўлкам,
Сенга ёрдир зафар, шараф-шон ўлкам.
Умримиздай, бахтимиздай баркамол,
Улуғ Ленин меҳри кўргазар жамол.
Нақарот:

Ўзбекистон — гўзал, севимли диёр,
Боғларингда доим гул ёзар баҳор.
Кенг бағрингдан аримайди нур-зиё,
Зар тупроғинг кўзимизга тўтиё.
Гул қизларинг лабида шўх ханда бор,
Меҳринг ўти ҳар жону ҳар танда бор.
Нақарот:

Қардошликнинг эркин, ҳур маконисан,
Пахта кони — олтин-дур бўстонисан.
Коммунистик партиямиз зўр офтоб,
Шаънига куй-мадҳиямиз минг китоб.
Нақарот:

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

Кийик қўнғиз ўз шохи ва жағида бир килограмм оғирликдаги юкни кўтара олади.

* * *

Бир тўпдаги қумурсқа бир йилда 120 миллион катта ҳашаротларни ва 150 минг капалак боласини қиради.

* * *

Қумурсқалар ҳар хил ҳайвонлар суягини тозалаб, ялаб қўя олганлари каби катта қўнғизлар ва қисқичбақасимонлар оиласига мансуб бўлганларнинг юмшоқ қисмини ҳам ейишади. Қумурсқалар йўлига бир разм солсангиз, бунга ўзингиз ҳам амин бўласиз.

МАСЛАҲАТЛАРИМИЗ

Лимон ва апельсин арчиганингизда пўчоғини ташлаб юборманг, қуритиб туйинг ва бундан бир озини қуруқ чойга аралаштириб юборинг ёки энг яхшиси бир бўлак цитрус пўчоғини чой-қутига солиб қўяқолинг, дамлаган чойингиз жуда хушбўй бўлади.

Ун, гуруч, макарон ва ҳар хил дон-дун, шакар, туз каби қуруқ маҳсулотлар тез бузилмайдиган бўлгани учун буларни сақлашга кам эътибор берилади. Бироқ узоқ туриб қолса, дон-дунга мита, шакарга қумирсқа, тузга нам тушади. Ун билан макарон эса, ачиб қолиши мумкин. Шунинг учун бу маҳсулотларни қуруқ жойда, шиша ёки фанердан қилинган идишларда, қоғоз қутиларда оғзи ёпилган ҳолда сақлаш керак. Бу маҳсулотларга чанг, қум тутун, сув буғлари таъсир қилмасин. Унни қопда сақланса, узоқ вақтгача ачимайди, чунки қоп тешикларидан ҳаво бемалол ўтиб туради. Қопдаги ун, гуручга саримсоқ парракларининг пўстини арчиб солиб қўйсангиз ҳеч ҳам айнимай тураверади.

Пиёз ва балиқ кесилган пичоқнинг қўланса ҳидини кетказиш учун уни иссиқ сувда ювиб, қуруқ туз билан яхшилаб ишқанг.

Шўр бўлиб кетган овқатга 2-3 та хом картошка солсангиз, тузини қирқади.

Пиёз тўғраганда кўз ачишмаслик учун албатта ўткир пичоқ ишлатган маъқул, ёки пичоқни сувга ботириб тўғраш зарур.

Қаттиқ гўштни сиркалаб пиширсангиз, юмшоқ тортади, бироқ сирка нордон муҳит ҳосил қилиб, гўшт селининг ортиқча ташқарига чиқиб кетишига сабаб бўлади. Шунинг учун кабобни меъёридан ортиқ сиркага ботириш ярамайди.

Тез ва шарақлатиб қайнатилган тухумнинг оқи қаттиқ, сариғи бўштоп бўлади. Милдиратиб қайнатилган тухумнинг сариғи қаттиқ, оқи юмшоқ бўлади. Шунинг учун тухумни қайнатганда ўртача олов бериш даркор.

Уй паррандалари, илвасин ва балиқнинг қорнини ёрганда ўт халтачасини эҳтиётлик билан олиб ташланг. Мабодо халтача ёрилиб гўштда сариғ доғи қолса, шу жойни дарҳол совуқ сув билан ювиб, туз ишқаланг, акс ҳолда гўштнинг таъми аччиқ бўлиб қолади.

Хом қиймани татиб кўриш ёки нон билан ейиш зарарлидир, бунда гижжа ва бруцеллез микроблари бўлиши мумкин. Қийманинг тузи расамадли бўлиши учун 1 килограмм гўштга 1 ош қошиғида тузни намокоб қилиб қўшинг.

Сабзавотларни тузли сувда қайнатсангиз мазаси яхшиланади. Тузли сувда қайнатилган макарон, угра ва бошқа хамир маҳсулотлари ҳам эзилиб кетмайди. Аксинча нўхот, мош ловия, каби дуккакли донларни тузсиз сувда қайнатиш керак, йўқса пишмайди. Бу донларни нордон муҳитда ҳам тез пишириб бўлмаслигини эсда тутинг.

Ловия, мош ва нўхотни совуқ сувга солиб пиширинг. Гуруч, сўк, макарон, вермешель каби маҳсулотларни аксинча қайнаб турган сувга солиб пиширинг.

Баъзан гуручнинг тоши терилган бўлса ҳам ошдан яна майда тош чиқади, бу йирик туз билан бирга тушган оқ йилтироқ кварц, кворцит майдаси бўлиши мумкин. Шунинг учун йирик тузни ҳарқандай таомга эритиб, намокоб қилиб солган маъқул.

Гуруч ювганда бир сиқим туз солиб ювсангиз, ғубори яхши кетади ва бундай гуруч уқаланиб кетмайди, оши дона-дона бўлади.

Тошкент шаҳар медицина ходимлари халқ театрининг рақс группаси репертуарида жаҳон халқларининг гўзал рақслари ҳам бор.

Суратда: рақкосалар ансамбли шарқ рақсларидан бирини ижро этмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ХАЖВ ДАФТАРИДАН

ҲИНД ЛАТИФАЛАРИ

Йўловчи вақт ўтказиш учун ёнидаги киши билан сўзлашиб кетмоқчи бўлиб, унга гап қотибди:

— Ташқи қиёфангиз менга танишдек кўриняпти. Биз сиз билан қаердадир учрашган бўлсак керак.

— Эҳтимолдан ҳоли эмас: ўн йилдан бери қамоқдан шу бугун чиқиб келяпман.

Шу билан суҳбат ҳам тугабди.

* * *

— Сенга уйланган вақтимда қандай аҳмоқ эканман-а! — дебди эр хотинига ўрталарида бўлиб ўтган жанжалдан кейин.

— Мен буни жуда яхши билардим-у, аммо сенга ақл кириб қолар деган умидда эдим, — деб жавоб берибди хотини.

* * *

— Доктор, катта раҳмат! Сизнинг дорингиз менга фойда келтирди.

— Ие, мен сизни даволаган эмасман-ку! Очиғини айтганда, мен сизни энди кўриб турибман.

— Сиз менинг амакимни даволаган эдингиз. У кишининг мол-мулки менга мерос бўлиб қолди, шу нарсалар орасида сиз берган дори ҳам бор.

* * *

Айтинг-чи, йўлни қора мушук кесиб ўтса яхши бўладими, ёки ёмон?

— Бу сизнинг кимлигингизга боғлиқ, — одаммисиз ёки каламуш...

М. АЛИЕВ таржимаси.

ТАНҚИДГА УЧРАБДИ

МАСАЛ

— Вой, вой, Тулки-чи, тузоққа тушиб қолибди. — деди Ғоз Хўрозга севиниб, — ўз кўзим билан кўрдим! Жудаям яхши бўлибдида.

— Ростанми? Чинингми? — қувонибди Хўроз ҳам. — Бир бориб мен ҳам ўз кўзим билан кўриб келай.

— Нима қилмоқчисан? — чўчиди Ғоз. — Яна уни қутқариб олиш учун кетаётган бўлмагин.

— Йўғе, эсимни ебманми? Мен унга ичимдагининг ҳаммасини айтмоқчиман. У ҳақда нима ўйлаганимнинг ҳаммасини рўй-рост айтаман. Ҳайиқмасдан гапираман. Очиқ-ойдин, тўппа-тўғри гапираман. Танқид қилишнинг фурсати ҳам етган эди-да ўзи. Майли, мен кечикмасдан борай! — дадил гапирди Хўроз. — тузоққа тушганида ҳамма гапни айтиш керак.

С. МИХАЛКОВ.

БОЛАНГИЗНИНГ ҚАДДИ

«Бадан тарбия дарсидан озодсан» дейишади қадди букикроқ болаларга. Қаддини нотўғри тутган ўсмирда кейинчалик ёмон оқибатлар ҳам бўлиши мумкин.

Ҳаракатланганда ҳам, аксинча ҳеч қандай ҳаракат қилмасдан жим турганда ҳам қадни тўғри тутиш керак. Одам қаддини доим тўғри, тик тута олмаслиги ҳам мумкин. Бунга баъзида қулоқ эшитмай қолиши, кўзнинг бироз заифлашиши, томоқ, бурун касалликлари сабаб бўлади. Лекин бола қаддининг қандай бўлиши кўпинча унинг мускуллари, суяклари ривожига боғлиқ. Бола камҳаракат, ланж бўлиб, кун тартибига риоя қилмаганида ҳам қаддини яхши тута олмайди.

Боланинг ёш пайтидан соғлом ўсиши, уни деб ортиқча ташвиш чекмаслик учун нима қилиш керак? Бунинг учун врач маслаҳат берган ва бола қатъий амал қилиши керак бўлган кун тартибига қаттиқ риоя қилиниши лозим.

Қуйида ота-оналарга бир-иккита амалий маслаҳатлар бериб ўтмоқчиман.

Ота-онанинг кўпчилиги болаларни юмшоқроқ жойга ётқизишни исташади. Шунда уйқу ширин бўлади, дейишади. Бу нотўғри. Болани мумкин қадар қаттиқроқ жойга ётқизишга ҳаракат қилинг. Шунда умуртқа суяги тўғри бўлиб ўсишига яхши шароит яратган бўласиз. Шунингдек болани раскладушкага, катта, юмшоқ, пар ёстиққа ҳам ётқиза кўрманг. У одамни жуда ҳам иситиб юборади. Бола терлайди. Иссиқлаб кетгандан кейин уйқу ороми бузилади. Унинг ўрнига кичкинтойнинг боши тагига қаттиқ ёстиқча қўйинг ёки умуман ҳеч қандай ёстиқ қўймаслик ҳам мумкин.

Оналар болаларининг суяги қота бошламасданоқ ўтқазиб қўядилар. Бу билан атрофдагиларни ҳаяжонга солмоқчи бўладилар. Бу жуда зарарли. Гўдакнинг орқа суяги унинг гавдасини тутиб тура олмайди-ку.

Яна бир нарсани эслатиб ўтиш керак. Кузатишларга қараганда бола кўпроқ чап қўлда кўтарилади. Бу нотўғри. Қўлларни тез-тез алмашиб туриш, дам ўнг, дам чап қўлда кўтариш керак болани. Шунда умуртқанинг бир ёнга қийшайиб қолиши олдини олган бўласиз. Шунингдек бола юра бошлаганда ҳам бу нарсага эътиборсизлик билан қараманг. Уни дам ўнг, дам чап қўлидан етаклашга одатланинг.

Ниҳоят бола мактабга қатнай бошлайди. У энди ҳаракатларига чегара қўйиши керак бўлиб қолади. Ҳаётида рўй берган у учун кутилмаган бундай ўзгариш болага ёмон таъсир қилиши мумкин. Шунинг учун унинг ҳар бир ҳаракатини назоратсиз қолдирмаслик керак.

Мактабга бора бошлагандан кейин унинг соғлиғи заифлашишига жуда кўп сабаблар топилади. Парта ва стулнинг ноқулайлиги ҳам бола организмига ёмон таъсир қилади. Ундан кейин оғир портфель кўтариб юриш ҳам бола соғлиги учун зарарли.

Кичкинтой китобларини елкага осиб юрадиган папкада — ранцларда олиб юргани маъқул. Дастлаб болага бу нарса унча ёқинқирамайди. Лекин кўп ўтмай кичкинтой кўникади. Ранцларни шаҳар ўқувчиларидан ҳам кўра қишлоқ ўқувчилари қўллаганлари маъқул. Чунки уларнинг йўллари анча олис бўлади.

Мактаб партасида тўғри ўтириш бола ҳаётида жуда катта аҳамиятга эга. Ҳарфларни тўғри ёзишга ортиқча уриниб, ўзларини қийноққа солиб, қийшайиб ёки партага ёнбошлаб олган болаларни истаганингизча учратишингиз мумкин. Бундай ўтиришнинг олди олинмаса, бола катта бўлганида унинг гавда тузилишига путур етган бўлади. Буни — сколиоз дейилади.

Сколиоз ёки скелет ва мускул-пайлар системаси заифланиши туғма бўлиши мумкин бўлганидек, у кейинчалик боланинг ўсиш даврида ҳам пайдо бўлиши мумкин. Сколиоз аломатлари кўзга ташлана бошлаган заҳоти даволай бошланса, яхши натижаларга эришиш мумкин. Бундай болаларни махсус интернат-мактабларга бериб, даволаган яхши. Бу ерда гавда тузилиши заифлашган болалар ётиб даволанишлари учун ҳамма шароит мавжуд.

Бадан тарбия дарсидан озод этилган ўқувчи учун махсус соғломлик группаси ташкил этиш ҳақида ҳам қисқача тўхталиб ўтмоқчиман. Спорт клублари, стадионлар, мактабларда бундай группалар албатта ташкил этилиши керак. Машғулотларни эса, махсус тренерлар, врачлар олиб бормоғи лозим. Бола соғлигини тиклашдан ҳам муҳимроқ нарса йўқлигини доим эсда тутмоқ керак.

Е. НИКИФОРОВА,
профессор.

«ПОЙГА».

Л. Глауберзон фотоэтюди.

ДАМ ОЛИШ СОАТЛАРИДА

Кроссворд

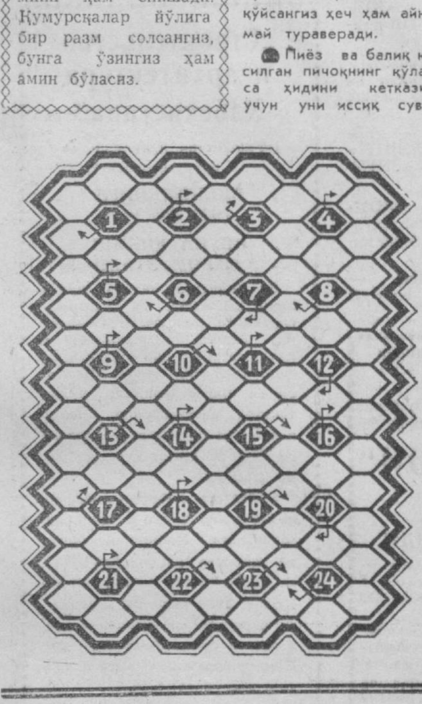

Бу кроссворд олти ҳарфли сўзлардан тузилган. Уларни тегишли рақамлар атрофига соат стрелкасининг айланишига ўхшайдиган йўналиш бўйича, стрелкачалар билан белгилаб қўйилган хоналардан бошлаб ёзилади.

1. «Сўна» романининг автори. 2. Атоқли рус совет шоири — «Жаҳон демократик ёшлари гимни» ва «Ҳар доим бўлсин қуёш» қўшиғи текстларининг автори. 3. РСФСРнинг Вологда областидаги [Рибинск сув омборига қуйилувчи] дарё. 4. РСФСРдаги областлардан бирининг маркази. 5. Талантли совет кинорежиссёрлари Георгий ва Сергей Васильевлар томонидан 1934 йилда яратилган ва жаҳонга машҳур бўлган ажойиб фильм. 6. Махсус заводда тайёрланадиган ва қурилиш ҳамда бинокорликда кўп ишлатиладиган темирбетон плита. 7. Бирор партия, жамоат, давлат ташкилотлари ва шу кабиларнинг сайлаб қўйиладиган ёки раҳбар органлари аъзоларининг умумий йиғилиши. 8. Ҳарбийларнинг парад форма кийими. 9. Олтой ўлкасидаги шаҳарлардан бири. 10. Мева шарбати ва сутга крахмал қўшиб тайёрланадиган суюқ таом. 11. Кўчатлар ва эрта-пишар сабзавот экинларини ўстириш учун қурилган ва одатда теплицадан кичикроқ бўладиган ойнавон жой. 12. Арманистон ССРдаги шаҳарлардан бири. 13. Кимёвий элемент [оптик шишалар ва медицинада заҳарли моддалар тайёрлашда қўлланиладиган ҳаворанг кўкиш жуда юмшоқ металл]. 14. Армиядаги оддий ҳарбий хизматчи. 15. Йиртқич ҳайвон. 16. Енисей дарёсининг ўнг ирмоғи. 17. Товарга ёки бекитилган яшикка қўйиладиган қўрғошин тамға. 18. Кўнгилли спорт жамияти. 19. Спорт ўйинларидан бири. 20. Ўзига хос товланиш, чўзилувчанлик, иссиқ ва электр ўтказиш хусусиятларига эга бўлган оддий кимёвий элемент ёки қотишма. 21. Миснинг бошқа металлар [қўрғошин, қалай ва ҳоказолар] билан қотишмаси. 22. Болтиқ флотининг 1917 йил Октябрь қуролли қўзғолони вақтида Қишлик саройни штурм қилишга чақирувчи тарихий ўқ узиб сигнал берган машҳур революцион крейсери. 23. СССРдаги иттифоқдош республикалардан бирининг пойтахти. 24. Машина, уй-жой ва шу кабиларни тузатиш ёки тиклаш.

Тузувчи: Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВ.

ЧАЙНВОРДНИНГ ЖАВОБЛАРИ

1. Гулнор. 2. Нордкап. 3. Капитан. 4. Тантал. 5. Таллин. 6. Линокор. 7. Корсанов. 8. Ковернот. 9. Котлас. 10. Ласкер. 11. Керулен. 12. Ленинград. 13. Радиозанд. 14. Ондатра. 15. Транспортёр. 16. Тёркин. 17. Кинофестиваль. 18. Альманах. 19. Нахимов.

(Газетамизнинг 15 октябрь сонида босилган.)

«А. С. ПУШКИН АСАРЛАРИНИ ВАРАҚЛАБ...» НОМЛИ АДАБИЙ ЧАЙНВОРД-ШИФРОГРАММАНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

ЧАЙНВОРД: 1. «Эркинлик». 2. «Куз». 3. Зарема, 4. Алеко. 5. Опекушин. 6. Направник. 7. Кюхельбекер. 8. Руслан. 9. Нева. 10. «Арзамас». 11. «Сиёҳдонимга». 12. Арина. 13. Арзирум. 14. «Меҳнат». 15. Татьяна. 16. Арарат. 17. «Тутқун». 18. Наина. 19. Архип. 20. Пугачёв. 21. Вирин. 22. Нарумов. 23. «Воевода».

ШИФРОГРАММАда эса А. С. Пушкин ўзининг «Капитан қизи» повестига эпиграф қилиб олган «НОМУСНИ ЁШЛИКДАН ЭҲТИЁТ ҚИЛ» мақоли яширилган.

[Газетамизнинг 29 октябрь сони].

Спорт

БИРАКАЙИГА 160 МИНГ...

Шу йил июль ойида Москвадага В. И. Ленин номли марказий стадионнинг очилганига 10 йил тўлди. Стадион территориясида 11 футбол майдони, енгил атлетика учун 14 иргитиш ва сакраш сектори, 16 волейбол ва 15 баскетбол майдончалари, сунъий яхмалак, бассейн, спорт саройи бор.

Буларнинг барчасига биракайига 160 минг томошабин сиғади. Спортнинг барча турлари бўйича ҳар куни стадионда 7 мингга яқин спортчи машғулот ўтказади.

«СПОРТ КЛУБИ» НОМИ УЧУН

Чапаев номли 42-мактаб ўқув тарбия ишларини яхши йўлга қўйилганлиги билан бирга спорт ютуқлари, анъаналари билан шаҳримизга машҳурдир. Шу йил январь ойида ўтказилган физкультурачилар кенгашида Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзининг раиси В. Митрофанов, мактаб дирекцияси, физкультура коллективи номига «Ўқувчиларни Бутуниттифоқ мусобақаларига яхши тайёрлагани учун» деб ёзилган Фахрий ёрлиқни топширар экан,— «1965 йил Минскда ўтказилган, Бутуниттифоқ спартакиадасида, Ўзбекистон ёшлар терма командасининг яхши қатнашувида 42-мактабнинг хизматлари катта эканлигини командамизга саккизта спортчи тайёрлаб берди», — деб айтиб ўтган эди.

Ҳақиқатан ҳам мактаб етиштирган акробатика бўйича мастерликка кандидат Владимир Москонсов, енгил атлетикадан 1 разрядли Валентина Арефьева, Светлана Закабунина, гимнастикадан мастерлар программаси бўйича Оля Торгашева, Людмила Смородина, кичик калибрли милтиқда отиш бўйича 1 разрядли Алексей Цегоев, қиличбозлик бўйича мастерликка кандидат Марат Акчуринларнинг республика терма командаси ғалабасига қўшган ҳиссалари катта бўлди. Мактабда ўтказиладиган спорт мусобақалари анъанага айланган бўлиб, бу мусобақалар «Спартак» стадионида тантанали ўтказилади.

Бошланғич синфларда «Спорт кўриги» ўтказилади. Бунда тартиб билан юриш, гимнастика машқлари, ўйинлар ўтказилади. Мактаб спортчилари неча йиллар давомида Октябрь районида, шаҳарда юқори ўринларни эгаллаб келмоқдалар.

1965—1966 ўқув йилида районда умумий 1 ўринни эгаллаб қолмай гимнастика, енгил атлетикадан биринчи ўрин, баскетбол, футболдан 2 ўрин ва сузишдан 3 ўринлар қўлга киритилди. Мактаб ўқувчилари шаҳар мусобақаларида район терма командаси составида узлуксиз қатнашиб келмоқда. Енгил атлетикадан С. Закабухина, Н. Сторков, В. Мячина, шахматдан Е. Книгин, Г. Содиқовлар район терма командасининг ўзаги ҳисобланадилар. Мактаб гимнастикачилари велоспортчилари ва мерганлари район номидан шаҳар биринчилигида қатнашиб, учинчи ўринларни эгалладилар.

Бу йилги республика XIX спартакиадасида шаҳар терма командаси составида енгил атлетика бўйича 1 разрядли В. Мячина, боксдан К. Риҳсиев, теннисдан Ш. Шоҳмўминов, М. Акчурин, гимнастикадан Х. Ғайбуллаевалар қатнашдилар.

Мактабни битирганига уч ой ҳам бўлмай Марат Акчурин, Ригада ўтказилган «Спартак» жамиятининг Бутуниттифоқ мусобақаларида СССР спорт мастери нормасини бажарди. Шу мактаб ўқувчиси бўлган Гражданкин СССР чемпионидир (велоспорт бўйича). Бу йил қисқа вақт ичида мактабда 8—10 синфлар ўртасида волейбол мусобақалари, 4—7 синфлар ўртасида енгил атлетика, тўрт кураш ва 500 ва 1000 метрга югуриш, кросс мусобақалари ўтказилди.

Мактабда волейбол, баскетбол, гимнастика, енгил атлетика секциялари тинмай ишламоқда. Физкультурачиларнинг сони 800 дан ошди. 100-дан ортиқ мактаб ўқувчилари «Спартак» кўнгилли жамиятининг тўгаракларида ўз маҳоратларини оширмоқдалар. Улардан Н. Кан, Б. Бондаренко (енгил атлекита) Г. Аминова, А. Ибрагимова (гимнастика) А. Варанюк, Т. Носиров (футбол), Г. Муҳамадиев (велоспорт)лар юқори разрядли спортчилардир.

1965—1966 ўқув йилида мактабда 100 дан ортиқ ўқувчилар ёшлар разрядини бажарган бўлса, 50 ўқувчи катталар разрядини, 200 ўқувчи БГТО ва ГТО комплекс нормаларини бажарди. Мактабда ўтказилган семинарларда эса 40 ўқувчи судья, жамоатчи инструктор қилиб тайёрланди.

Мактабда «Физкультурачилар бурчаги» ташкил этилган бўлиб у ҳар ойда ўз деворий газетасини чиқаради. Ҳар бир синфнинг спортга бағишланган фото ва деворий газеталари бор. Мактаб ташкил этилгандан бошлаб чиқариладиган ойлик «Чапаевчи» газетада ўқув ишлари билан бир қаторда мактаб спорт ҳаётига кенг ўрин берилган.

Бу ишларда мактаб директори З. П. Аминова, физкультура ўқитувчилари А. П. Блинков, Г. В. Осмоловская, Н. С. Мелиховаларнинг хизматлари каттадир.

Физкультура коллективи мактаб майдонидан тўлиқ фойдаланиб, яна бир волейбол ва баскетбол майдони қуриб битказди.

Мактаб республикамиз спорт аренасига юқори разрядли спортчилар тайёрлабгина қолмй, физкультурачилар сонини янада кўпайтириш учун, «Спорт клуби» номини олиш учун курашмоқда.

Абдуҳаким ТУРҒУНОВ,
Шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти физкультура кабинетининг мудири.

«ЛОКОМОТИВ» БИРИНЧИ ЎРИНДА

Пойтахтимизда теннис бўйича ўсмирлар ва қизлар ўртасида ўтказилган республика биринчилиги мусобақалари тамом бўлди. Биринчи ўринни «Локомотив» кўнгилли спорт жамиятининг ёш теннисчилари қўлга киритдилар.

●

ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА...

Республикамиз стадионларида Ўзбекистон футбол федерациясининг мукофоти учун ўтказилаётган курашлар тугай деб қолди. Ҳозирда уч команда финал учрашувларга йўлланма олди. Бу шарафли ҳуқуқни «Зарафшон» [Навоий], «Звезда» [Тошкент], «Металлист» [Жамбул] командалари қўлга киритишга муваффақ бўлдилар.

Фарғона шаҳрининг «Нефтяник» командаси билан Андижон областининг «Пахтакор» коллективи учрашувидан сўнг финалга йўлланма олган тўртинчи команда ҳам маълум бўлади.

Финал учрашувлар Навоий шаҳрида 13—17 ноябрда ўтказилади.

ПАЛАТКАДАГИ ЦИРК

Пойтахтимизнинг цирк ишқибозлари ўзлари севган гўзал ва завқли томошаларни яна кўра бошладилар. Палаткадаги цирк номерлари муваффақият билан давом этмоқда.

Республика халқ артисти А. Тошкентбоев раҳбарлигидаги дорбозлар группаси ўз ҳамшаҳарларига янгидан-янги завқли номерларни кўрсатмоқда. Уларнинг ҳар бир ҳаракати, чаққонлик маҳорати томошабинлар олқишига сазовор бўлмоқда.

Албатта, цирк кулгисиз бўлмайди. Артистлардан Қодир Розиқов билан Владимир Заставников комик саҳналар ижро этиб, ҳаммани мамнун қилишмоқда.

РСФСР да хизмат кўрсатган артист Иван Рубан эса йиртқич ҳайвонлар билан қалтис ва хавфли номерларни ижро этади.

Суратларда: 1. А. Тошкентбоев раҳбарлигидаги дорбозлар. 2. Қ. Розиқов ва В. Заставниковлар. 3. Ҳайвонларни ўргатувчи артист И. Рубан.

М. НУРИДДИНОВ фотолари

Ҳар тўғрида

ЎРДАК ДАРАХТДА ЯШАЙДИ

Биз яшаб турган планетанинг табиати турли-туман ва ажойибдир. Ҳаммага маълумки, ўрдак сувда сузувчи қушдир. Лекин ўрдакларнинг баъзи турлари қуруқликда ўзларини сувдагидан ҳам яхши ҳис қиладилар. Масалан, Шимолий Америкада дарахтда яшайдиган ўрдаклар ҳам бор.

Бундай ўрдаклар ўзларининг кўп вақтини дарё ва кўл қирғоқларида ўсувчи дарахтларнинг шохларида яшаш билан ўтказадилар.

Шунинг учун ҳам уларнинг тирноқлари бақувват, узун ва ўткир, айниқса кетинги «бармоғи» тараққий этган бўлиб, бу билан ўрдак дарахт шохини ушлайди.

Бундай ўрдаклар дарахт коваклариға ин қўйиб, одатда 3-4-тадан тухум ташлайди. Эркак ва урғочи ўрдакнинг ҳар иккаласи ҳам янги очиб чиққан ўрдакни бир хил парвариш қилади. Дарахтда яшовчи ўрдаклар уй шароитига тез ўрганадилар, ҳатто уй эгаси унинг лақабини айтиб чақирганда уни олдига келадилар.

Гершелнинг отаси Зиндель Шмуель Гриншпан ўзининг немис ва яҳудийлардан вужудга келган аралаш биографияси ҳақида гапириб берди. У эллик йил олдин 25 ёшида Радомдан Ганноверга келган эди. У 1937 йил октябрь ойида ўзининг мол-мулкларини Ганноверда қолдириб, бошига тушган кулфат туфайли минглаб дўстлари билан Нови Томишла ёнидаги «яшил чегара»дан чиқиб кетгунича шу ерда яшади.

Кекса, ҳолдан тойган бу киши иймaниб, дудуқланиб гапирар эди. Шундан кейин у ўғли Гершелни ҳеч қачон кўрмаган. Зиндель Гриншпан Польшадан Совет Иттифокига кўчиб ўтди. 1949 йилда у ердан ўз қариндошлари билан Исроилга кўчиб келди.

Шундан сўнг унинг ўғли Эльзернинг сўзини эшитишди. У чўнтагидан акаси Гершелнинг Франция қамоғидан ёзган охирги хатини тантана билан олиб кўрсатди. У хатни судга топширади.

Иккала гувоҳ ҳам дурустроқ ахборот бера олмадилар. Уларни сўроқ қилиб бўлгач, суд ҳал қилувчи босқичга киришади.

ЭЙХМАН ЮЗМА-ЮЗ СЎРОҚ ҚИЛИНМОҚДА

«Суд келяпти», дейди хабарчи лиқ тўла залга қараб баланд овоз билан. Судьялар кириб келади. Зал ўрнидан қалқийди. Раис қўл силтаб ўтиришга имо қилади, ҳамма ўтиради.

Раис таржимонга шундай дейди: «Айбланувчига айтинг, ўрнидан турсин. Наушникни ечиб қўйиши мумкин».

Таржимон буйруқни унга айтади. Эйхман ўрнидан туради. Қаддини ростламоқчи бўлади-ю, бари бир гавдаси таъзимга эгилганча қотиб қолади.

«Ҳимоячингизга бирон нарса айтмоқчимисиз? Сиз қасам ичиб унга гапиришингиз мумкин, лекин Сиз қасам ичишга мажбур эмассиз», — дейди раис.

Исроил суди Англо Америка судига ўхшаш бўлганлиги, айбланувчи ўз судида гувоҳ сифатида ҳам иштирок этиши мумкинлигини аллақачон ҳимоячисидан эшитиб олган Эйхман шоша-пиша шундай дейди:

«Мен қасам ичиб, баъзи далилларни айтишни хоҳлайман».

«Ҳозирча, Сизни гувоҳ сифатида ўз ҳимоячингиз сўроқ қилиши мумкин. Лекин бундан кейин бошқа ҳар қандай ҳимоячи гувоҳни прокурор рад этади. Яъни Сиз қасам ичиб баъзи нарсаларни айтишингиз ва саволларга жавоб беришингиз керак. Шунга розимисиз?

«Худди шундай!»

«Ўз-ўзидан маълумки, Сиз гувоҳлар учун ажратилган ердан туриб гапиришингиз керак эди. Лекин суд Сизнинг шахсий ҳаётингизни асраш мақсадида жиноятчи ўтирадиган жойда (яъни ойнаванд кабина ичида*) туриб гапиришингизга қарор қилди».

Раис унга қасам ичиш учун таврот топширганда Эйхман рад этади.

«Мен таврот номидан қасам ичмайман. Худо номидан қасам ичаман. Негаки, менинг тавротга боғлиқлик жойим йўқ, унга ишонмайман ҳам».

«Суд Сизга ўзингиз истаган тарзда қасам ичишингизга рухсат беради!»

Шундан сўнг Эйхман шундай деб қасам ичади: «Мен бу процессда ҳақиқат ва фақат ҳақиқатни айтишга худо номи билан касам ичаман».

Сўнгра адвокат Серватиус сўз сўрайди. У «ҳимоя ҳақида қисқагина кириш сўзи айтишга» рухсат беришларини илтимос қилади.

Кейин ўз нутқини шундай сўзлар билан бошлайди:

«Жаноб раис, жаноб судьялар. Бу процессда иккита қарама-қарши дунё бир-бири билан юзма-юз турибди. Жабрланганлар олами билан ҳукмронлик қилганлар олами, қурбонлар дунёси билан ҳокимлар аппарати юзма-юз тўқнашиб турибди. Ҳамма нарса аралаш-қуралаш бўлиб кетди... Мен диктаторлар аппаратини ҳимоя қиляпман. Бу ўринда айбланувчининг ана шу аппаратда тутган ўрни ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман».

Шундан кейин ҳимоячи Эйхманни сўроқ қилишдан кўзлаган мақсадини айтади. У Эйхманнинг «буйруқларни бажариб келган энг кичик табақа вакили» эканлигини таъкидлайди. Агар ҳужжатларни диққат билан кузатиб чиқсак, уларга тўғри баҳо берсак, бу ишларнинг барчасига сиёсий раҳбар ташкилотлар айбдор эканлигини кўрамиз. «Давлатнинг энг юқори инстанциялари яҳудийларни таъқиб этиш ва қириш учун замин яратиб бердилар. Масалан, ички ишлар министрлиги, юстиция министрлиги, экономика министрлиги ва молия министрлиги яҳудийлар устидан ҳукмронлик қилиш ҳақида қонунлар яратдилар, буйруқ ва ҳукмрон директивалар чиқардилар. Бу эса яҳудийларни таъқиб этишга амалий замин яратди. Агар шундай замин бўлмаса, айбланувчи ҳеч бир иш қилолмас эди. Кейинчалик мўл-кўл ҳосил берган адоват уруғини сочишда бутун давлат аппарати иштирок этган. Агар бу айбланувчини айбдор десак, ўша пайтларда юқори постларни эгаллаб турган кишилар бундан ҳам кўпроқ айбдор бўладилар.

Ҳимоячининг бу сўзларидан ҳимоя стратегиясининг мақсади янада аниқроқ кўриниб қолди. Унинг мақсади Эйхманни ҳам, бир вақтлар жиноий ишларга шерик бўлган, ҳозир эса Бонннинг тузлигидан туз ичаётган кишиларни ҳам оппоқ қилиб кўрсатиш эди.

Профессор доктор Кауль халқаро матбуот конференциясида Бундестаг давлат секретари доктор Ганс Глобке яҳудийлар масаласини «ялписига» ҳал қилишда актив қатнашганлигини исботловчи ҳужжатларни кўрсатган эди. Шу конференциядан сўнг адвокат Серватиус доктор Каулга хат ёзиб, у билан учрашишни таклиф қилди. У ўз хатида профессор Каулнинг қўлида гўё «суд процессида ўз мижози — айбланувчи Эйхманни оқлашга имконият берувчи ашёи далиллар борлигини» айтади.

Адвокат Серватиус бундай далилларга шубҳасиз «катта қизиқиш билан» қараётганини эслатиб ўтади. У ўз хатини «фикр алмашиш» мақсадида профессор доктор Кауль билан унинг учун қулай бўлган ерда учрашиш ҳақида таклиф қилиш билан тугаллайди. Профессор доктор Кауль бу хатга шундай жавоб қайтарди:

«...Мен айтган фактлар Сиз ҳимоя қилаётган одамдан ташқари ҳозирги кунда Ғарбий Германияда юқори амалларни эгаллаб турган бошқа йирикроқ жиноятчиларни ҳам фош қилади. Ҳар ҳолда бундай фактлар ўз мижозингизнинг айбини бўйнидан соқит қилишингизда Сизга ҳеч бир ёрдам бермаса керак деб ўйлайман. Лекин Сиз мен таъкидлаётган фактларнинг ростлигига шубҳа қилаётган ва шу сабабли «фикр алмашиш»ни таклиф этаётган бўлсангиз, у ҳолда менинг матбуот конференциясида айтган далилларим рост ёки ёлғон эканлигини осонгина билиб олишингиз мумкин. Сиз яшаб турган ер — Кёльн шаҳри Бонндан бор-йўғи эллик километр нарида жойлашган. Ўша ерга кириб, текшириб кўра қолинг».

(Давоми бор).

*Автор изоҳи.

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 8—30 октябрь ва 1—11 ноябрь сонларида).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

12 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадасининг тантанали очилиши, 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10—Концерт (янги Тошкентни қурувчилар учун), 23.10—Дам олиш кечаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Е. Жарковский куйлари, 19.30 — «Мен коммунист» (радиокомпозиция), 20.10 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақс куйлари.

13 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Ота-оналар учун, 8.25 — Концерт, 9.30 — Ўзбекистон ССР халқ артисти Саиджон Калонов чалади, 10.30 — Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. Шоҳбердиева куйлайди, 11.10 — Экран янгиликлари (рус.), 11.20 —Музикали салом, 12.15 — Эрталабки салом (Москва), 13.00 — Концерт (чорвадорлар учун), 13.30 — Туркманистон ССР санъат усталари концерти, 15.20 — Асқад Мухторнинг ижодий портрети. 18.00 — Туркманистон ёшларининг «Баҳор» радиостанцияси «Ёшлик» меҳмони. 18.40 — Қозоқ куйлари, 19.20 —Концерт, 20.00 Эстрада концерти, 21.20 — Ўзбек халқ куйлари, 22.00 — Дунё харитаси олдида, 22.10— Қўшиқ, рақс ва интермедиялар, 23.10 — Қўшиқлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — «Шаҳар чироқлари ёққанда» (Туркманистон радиосининг музикали эшиттириши), 20.00 — «Юность» радиостанцияси (Москва), 21.00 — Концерт (пахта терими илғорлари учун), 21.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақс куйлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 — Пуччини. «Тоска».

Телевидение

12 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.10 — **Париж... Париж** (ҳужжатли фильм).

18.00 — **Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадасининг очилиши** (Навоий номли академик Катта театрдан), танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар** (рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Москва кўрсатади.**

13 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 10.30 — **Физкультура**, 10.55 — **Сирли сандиқ** (болалар учун), 11.05 — **Бахтимиз учун курашганлар, Большевик Артём** (мактаб ўқувчилари учун), 11.40 — **Дўстим Колька** (бадиий фильм).

Рус тилида: 13.05 — **Пионерлар «Колокольчик клуби»,** 13.40 — **Кинофильм**, 14.10 — **Ўқув программаси**, 17.00 — **Кинофильм** (болалар учун), 17.25 — **Пионер прожектори**, 18.05 — **Телевизион янгиликлар**.

Ўзбек тилида: 18.20 — **Телевизион миниатюралар** («Ёшлик» студияси).

19.00 — **Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси адабий қисмининг очилиши**, адабий қисмдан сўнг — **Лўлилар ансамблининг концерти, Қора кўзим** (музикали лавҳа).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан —**Москва кўрсатади.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 12/XI кеч соат 6 да **Туркманистон ССР адабиёти ва санъати декадасининг очилиши**, 13/XI да кундуз **Майсаранинг иши**, кечқурун **Травиата.** Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист **М. Шоҳбердиева** қатнашади.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/XI да янги спектакль **Оқ кабутар**, 13/XI да кундуз **Сарвқомат дилбарим**, кечқурун **Қотил.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 12/XI кеч соат 8 да **Чоржўй филармонияси эстрада группасининг концерти**, 13/XI кеч соат 7 да **Декада адабий қисмининг очилиши ва Туркманистон санъат усталари концерти.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/XI да **Ўғил уйлантириш**, 13/XI да **Гули сиёҳ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА («Шапито») Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан, ўзбек цирк коллективи ва қизиқчилар группаси.**

Кинотеатрларда

12 НОЯБРДА

Уруш ва тинчлик — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 ярим, 7 ярим ва 9-15 минутда).

Биринчи меҳмон — «ЮЛДУЗ», СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Дадил қадам (1 ва 2-серия)— «ЧАЙКА», «ДРУЖБА», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кечқурун).

«Аврора» залпи — «Мир», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Максимнинг ёшлиги — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Қанотлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кечқурун). «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

13 НОЯБРДА

Уруш ва тинчлик (2-серия)— САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 9-45 минут, 11 ярим, кундуз 1 ярим, 3 ярим ва кеч 9-15 минутда). Кеч соат 5 ярим ва 7 яримдаги сеанслар 19/XI га кўчирилди. Сотиб олинган билетлар яройди.

Дадил қадам (1 ва 2-серия)— «ЧАЙКА», «ДРУЖБА», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да).

Биринчи меҳмон — «ЮЛДУЗ», СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Қанотлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Максимнинг ёшлиги — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ўша тунги бўса — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 9-45 минутда).

Космонавтлар кўчаси — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 9 яримда).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

ТЕЗ КУНДА

Б. Кербобоев асари

МАХТУМҚУЛИ

3 парда, 7 кўринишли музикали драма.

Д. Соатқулов ва **Б. Гиенко** музикаси.

Туркманчадан **К. Яшин** таржимаси.

Постановкачи режиссёр— Ўзбекистон ССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **Раззоқ Ҳамроев**, дирижёрлар **Қ. Усмонов, Э. Тошматов**, рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А. Визель**, балетмейстер — **О. Назруллаев**, хормейстер — **Б. Умиджонов**, концертмейстерлар — **М. А. Фурман, А. Б. Малина**, режиссёр ассистенти — **Р. Муҳиддинова**.

1967 йил январь ойидан «ОГОНЕК» ЖУРНАЛИ ТИПИДА

ойлик ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий, безакли

„ГУЛИСТОН“

ЖУРНАЛИ

ўзбек тилида

ЧИҚА БОШЛАЙДИ

Обуна баҳоси: 1 йилга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин, 3 ойга — 90 тийин.

Журналга обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа бўлимларида, шунингдек корхона ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти.

„Строительство и архитектура Узбекистана“

(«Ўзбекистон қурилиши ва архитектураси»)

БЮЛЛЕТЕНИГА 1967 йил учун

ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТАДИ

Бу бюллетень шаҳар қурилиши назарияси ва практикаси, аҳоли яшайдиган жойлари, саноат комплексларини планлаштириш ва қуриш, уй-жой, граждан, саноат бинолари ва иншоотларининг архитектура масалаларини, лойиҳалаш ва қурилиш соҳасидаги фан ва техника ютуқларини ёритади.

Бюллетень саҳифаларида ер қимирлашга чидамли қурилиш соҳасидаги текшириш ишлари, сейсмик районларда бино ва иншоотларни лойиҳалаш ва қуриш, 1966 йил 26 апрелдаги харобали ер қимирлаш муносабати билан Тошкентни реконструкциялаш масалалари ҳам кенг ёритилади.

Обуна баҳоси: 12 ойга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин, 3 ойга — 90 тийин.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

Р. 14427. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қомитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2898.